https://achterderug.nl

DE HOND VAN DEN ARME.

Wat doen die menschen met een hond?
Zoo vraagt men menigmaal.
En 't is of ik die vraag verstond,
Al spreek ik nooit hun taal.

't Is waar die arme heeft geen brood
Voor zich en zijn gezin;
En toch bij al dien bittren nood,
Neemt men er mij nog in.

En schoon geen overvloed hen wacht,
Zelfs geen bescheiden deel,
Al is hun slaapsteê ook niet zacht,
'k Ben nimmer hun te veel.

Maar waarom geeft men dan een deel
Van 't karig sober maal
Aan 't dier, den arme toch te veel?
Zoo is der rijken taal.

Waarom? de arme heeft een hart,
Dat ook vol liefde klopt.
En schoon gekoeld door leed en smart,
Die bron wordt niet verstopt.

Zie 't arme besje neêrgebukt,
In 't hutje gansch alleen,
Al heeft haar leed en nood gedrukt,
Haar hart is niet van steen.

Naar liefde smacht nog haar gemoed,
Naar trouw ziet zij steeds uit,
En wat zij lijdt of wat zij doet,
Geen liefde wordt gestuit.

Al heeft zij man, noch maag, noch kind,
Is eenzaam lang geweest,
Toch heeft zij iets dat haar bemint,
Al is 't een reedloos beest.

Zij deelt zoo graag haar stukje brood
Met mij haar zooveel waard,
En 't hapje dat haar hand mij bood
Is uit den mond gespaard.

Maar o, ik ben ook trouw en goed
Voor haar die mij bemint,
En als ik 's morgens haar begroet,
Schijn ik voor haar een kind.

En is het koud of vochtig weêr,
Of d' aard met sneeuw bedekt;
'k Leg mij dan aan haar voeten neêr,
Tot ons de morgen wekt.

Zij warmt zich aan mijn ruige vacht,
En, zoo door mij bewaakt,
Zorg ik gestaâg den ganschen nacht
Dat haar geen leed genaakt.

En komt zij 's avonds nat en moe,
Haar eenzaam kluisje in;
Dan blaf ik haar mijn welkom toe,
Zij weet dat ik haar min.

Ik ben haar vreugd, haar vriend, haar troost,
Ik deel in iedre smart,
En, heeft zij bloedverwant noch kroost,
Ik lig haar na aan 't hart.

Zeg rijke, zeg begrijpt gij 't nu?
'k Wed dat gij mij verstondt,
't Geluk der aard, 't is al voor u,
Laat d' arme dan zijn hond.

Zwolle, 1872. ANNA.

VOOR DEN ONDERWIJZER.

Jezus' hemelvaart en de onze.

»Hoe zou Jezus toch naar den hemel zijn opgenomen? Zou het ligchaam der opstanding, hetwelk Jezus bij zijn heengaan had, dan hebben kunnen opstijgen terwijl onze ligchamen immers dalen?"

Deze vragen werden door een leergierig knaapje aan zijn onderwijzer gedaan. Het antwoord, dat de meester gaf, luidde ongeveer als volgt:

»De zoogenoemde wetten der natuur, welke onze tegenwoordige aarde dienen, zijn afhankelijk van die krachten, welke alle beweging en leven in de onbezielde natuur teweeg brengen. Aantrekkingskracht en ondoordringbaarheid zijn van die beweegkrachten niet de geringst magtige. Maar denk u nu een oogenblik in de eeuwigheid, waar alle denkbeeld van tijd en plaats ophoudt, wat zult ge daar met ondoordringbaarheid beginnen? Gij weet toch dat men door ondoordringbaarheid verstaat: twee ligchamen kunnen niet tegelijker tijd dezelfde plaats beslaan. Waar geene plaats, geene afgesloten ruimte, geen beperkte omtrek meer bestaat kunnen alle ligchamen zich overal en naar alle zijden, naar willekeur bewegen. Daar is ook van geene aantrekkingskracht meer sprake, ten minste op de wijze, zoo als wij die hier verstaan, dat alle ligchamen de neiging hebben elkander te naderen en alleen door de omringende dampkringslucht in die toenadering worden gehinderd. Wat weet de eeuwigheid van eene dampkringslucht!

Van het ligchaam, dat Jezus na zijne opstanding had, wordt ons medegedeeld, dat het door gesloten deuren binnendrong; dat het verscheen en verdween zonder dat iemand het bemerkte, hoewel het zigtbaar was. Dat ligchaam was ook niet aan de wetten der stof, die alles naar beneden drukken, onderworpen. Het was niet soortgelijk zwaarder dan de dampkringslucht, het was evenmin soortgelijk ligter: maar het kon beide zijn. Het had met de wetten der zwaartekracht niets te maken.

Eene andere aantrekkingskracht is dáár geldig. Het is het goddelijke, d. i. het eeuwige, het uit God voortgekomene, dat door God weder wordt aangetrokken. Het is die aantrekkingskracht, welke ons ook thans doet hijgend uitzien en smachtend verlangen, om met ons verheerlijkt Hoofd te worden vereenigd in het vaderhuis, in de vrije lucht, die door geene zonde meer zal worden besmet. Voor die hemelvaart behoeven wij het ligchaam der opstanding niet, al zouden wij het ook des noods met ons meê kunnen nemen, als God het wilde. Ook van Jezus lezen wij immers, »dat de hemel Hem moet ontvangen tot de tijden der wederoprigting aller dingen, die God gesproken heeft door den mond al zijner heilige profeten van alle eeuwen." Handel. III: 21. De hemel is niet het einddoel van onze eeuwige bestemming. De nieuwe aarde, waar geregtigheid woont, zal ook door den Heiland bewoond worden, als Hij wederkeert met zijne vele duizende heiligen. — Op die nieuwe aarde zal eene geheel andere inrigting wezen, dan die welke de oude in stand houdt. De dood houdt er niet alleen op, maar ook de geboorte, en al wat des buiks is zal worden te niet gedaan. Die den Heer verwachten zullen de kracht vernieuwen, zij zullen opvaren als de arenden; deze profetische woorden komen dan tot hun volle regt."

Gelukkig voor u, lezer! als ze nu reeds voor u niet twijfelachtig van beteekenis zijn.

Hemelschgezindheid.

»Zijt gij hemelschgezind?"

»Ik? wel neen, dat weet gij wel beter."

»Zeer opregt van u gesproken, mijn vriend, uw woord en wandel getuigen altijd, dat gij uit de aarde aardsch en daarbij immer aardschgezind zijt."

»Maar waarom vraagt gij er mij dan nog naar, als gij het toch reeds wist? Of wildet gij welligt ook weten of ik er wel voor uit zou komen? Neen, vriend, ik zeg het net zoo als het is. Van alle huichelarij heb ik een afkeer."

»Hoe weinig kent gij u zelven, vriend. Ja, gij hebt het geraden, ik wilde eens zien of gij opregt zijt, en ik heb tot mijn leedwezen bemerkt, dat gij zeer opregt spreekt, maar zeer onopregt handelt."

»Hoe zoo?"

»'t Is van dasg hemelvaartsdag, niet waar? Wat doet gij in de kerk als gij aan den hemel en de hemelschgezindheid toch part noch deel wilt hebben? En wat deedt gij dat versje zoo schoon meê te zingen: Hoog omhoog het hart naar boven, Hier beneden is het niet," als toch uw gansche gedrag en wandel nog veel luider roepen: hier beneden is het wel? Zoo hebt gij toch al den schijn aangenomen of gij het wel geloofdet."

»Dat vat gij verkeerd op, vriend, ik ga alleen naar de kerk om anderen genoegen te geven, en zing alleen mede, omdat ik veel van zingen houd."

»Zoo bewijst dus uwe laatste bekentenis, dat er niet de minste zelfstandigheid bij u wordt gevonden, en gij ten eenenmale onverschillig zijt omtrent uwe eeuwige belangen. Toch heeft uw kerkgaan en uw zingen in de kerk eene diepere beteekenis voor u dan gij zelf vermoedt. Uwe christelijke opvoeding en uw kinderlijk verleden spelen daarbij eene groote rol. Deze vormen een touw, waarbij God u nog vasthoudt, al hebt gij Hem vaarwel gezegd. Zoudt gij er wel toe kunnen besluiten nooit meer een psalm of geestelijk lied te zingen, nimmer meer ter kerke te gaan?"

»Ik geloof van neen."

»Mijn vriend, dan zijt gij nog niet voor den hemel verloren, en ik hoop, dat gij uwe loszinnige taal van straks nog eens zult leeren betreuren, en den Geest Gods bidden, dat Hij blaze in het dorre raderwerk uwer uitwendige en gedachtelooze godsvereering."

De Heilige Geest is de stoom.

Op eene zondagschool werd eens door een onderwijzer gevraagd: »Wat hebt gij kinderen toch aan den Heiligen Geest?"

»Die moet ons leeren bidden," antwoordde een meisje.

»Die moet mij leeren het goede te doen," zei een ander.

»Die moet mijn hart vernieuwen," sprak een derde.

»Die moet stoom voor en achter den zuiger brengen," riep een klein knaapje, wiens vader machinist was.

»Hoe bedoelt gij dat, mijn beste jongen?" vroeg de onderwijzer.

»Onlangs liet vader mij de lokomotief zien," antwoordde het kind. »Hij wees mij de kruk, den stang, den zuiger, de stoomcilinder, de rookkast, den vuurhaard, de veiligheidsklep, en al wat in de machine is. Alles moest maar dienen om dat groote drijfwiel in beweging te brengen, en de beide drijfwielen doen verder al het werk; de andere wielen doen niets dan dragen. Toen vader mij alles gewezen had, zei hij nog: Zoo als het met de lokomotief gaat, gaat het ook met het menschelijk hart. Dat bezit alle eigenschappen om God lief te hebben en Hem tot eere te leven; maar als de Geest Gods niet in dat hart blaast, blijft het stijf en koud, en is zonder beweging voor goede zaken. Komt echter de Heilige Geest er in wonen, dan is er stoom bij den zuiger, en het geheel zet zich aan het werk."

De Heilige Geest eene duive.

Bij den doop van Jezus daalde de Heilige Geest als eene duive op Hem neder. Op den eersten christelijken Pinksterdag waren vuurtongen, wind en vreemde talen de kenteekenen zijner komst op de apostelen. Beteekenisvol waren deze teekenen voorwaar, en veel ware daarover te zeggen; wij willen nu alleen hooren wat zekere zondagschoolonderwijzer daarvan zeide omtrent de duif. »De Heilige Geest," zeide hij, »komt daar niet als een steen uit den hemel dalen, die plotseling de deur van het hart openrameit; neen als eene duive, die in honderden kringen om en om zweeft, en zoo met uitgespreide vlerken neerstrijkt op de plaats harer ruste. Hij omringt het hart, dat Hij zich ter bewerking koos, sluit het in telkens nauuwer wordende kringen in, en komt er dan schier onmerkbaar binnen. Hoe krachtig zijne werking ook wezen moge, het is niet door kracht noch door geweld, maar door mijnen Geest zal het geschieden, zegt God. Kinderen en volwassenen, wie gij ook zijt, let op die zwevende duive, sluit uw oor niet voor haar gekir, noch uw oog voor haar vleugelslag, noch ook uw hart voor haar binnentreden. Verwijdert alle hinderpalen, die haren intogt zouden belemmeren; zij begeert eene drooge plek waar zij rustig het hol haars voeten nederzetten kan."

»Mama, in den hemel is het schoon!"

Treffend is de kracht des Heiligen Geestes soms geopenbaard in zulke menschen 't zij volwassenen naar het ligchaam, of nog in de kindsheid, die ontvatbaar schenen voor iedere andere aanraking met de buitenwereld, en in hunne geestvermogens gekrenkt, maar zeer weinig in staat waren te begrijpen. Het woord, dat hierboven staat, werd door een jongske van acht jaren tot zijne moeder gesproken. Hij heette Kornelis, en was altijd zeer zwak van ligchaamsgestel en van geestvermogens geweest. Voor het eerst van zijn leven hoorde hij van den hemel vertellen, terwijl het versje aan de kinderen werd uitgelegd en van buiten geleerd: »In den hemel is het schoon." Opgetogen van blijdschap kwam hij thuis en riep: »Mama, Mama, in den hemel is het schoon." Nog geen half jaar later lag het kind op zijn sterfbed. Hij leed veel, zeer veel; maar zijn ligchaamslijden achtte hij niet het allerminst; zijn jeugdig hoofd en hart was vervuld met de heerlijkheid van den hemel, en vol blijdschap over de verzoening zijner zonden in Jezus' bloed sloot hij de oogen met den uitroep: »Mama, Mama, daar zijn de engelen om mij te halen, Kornelis gaat naar den hemel!"

Zóó krachtig had de Heilige Geest in enkele woorden aan dit ongelukkige kind gearbeid.

https://achterderug.nl

LISSABON.

GEZIGT OP LISSABON.

Lissabon of Lisboa is de hoofdstad van het koningrijk Portugal en ligt aan de rivier de Taag, die hier twee mijlen breed is. Zij is tevens de residentie-stad van den koning en de zetel van andere hooge regerings-kollegiën. De stad is amfitheatersgewijze op verscheidene heuvels aan den regteroever der genoemde rivier gebouwd, zoodat hare ligging naast die van Konstantinopel en Napels voor de schoonste der europesche steden gehouden wordt. Het fraaiste gedeelte der stad is de Nieuwstad, welke sedert de aardbeving van 1755 nieuw en regelmatig opgebouwd is. (Van die aardbeving hebben wij reeds Dl. 5 blz. 160 gesproken en daarbij eene afbeelding dezer stad gegeven zoo als zij zich na de aardbeving vertoont.) Onder de fraaiste gebouwen munten vooral uit de koninklijke bibliotheek, de beurs, het indische huis en het voormalige inkwisitie-paleis. Er worden ook vele kerken, kloosters en liefdadige gestichten gevonden, onder welke het eerst genoemd mogen worden de kerk van het klooster Belem door koning Emanuel gebouwd, waar Vasco de Gama, de beroemde zeereiziger, zich inscheepte, en de bijzonder schoone kathedraal of hoofdkerk. Zeer merkwaardig is ook in deze stad de prachtige waterleiding in 1743 gebouwd, die haar overvloedig van water voorziet. Zij bezit ook vele wetenschappelijke inrigtingen.

De inwoners zijn zoo omstreeks 260,000 in getal, die een aanzienlijken handel drijven.

T. M. L.

DWAALT NIET, GOD LAAT ZICH NIET BESPOTTEN!

(Gal. 6 vers 7.)

Mijn vader was altijd gewoon, om ons kinderen wanneer deze tekst ons bij het bijbellezen voorkwam, eene geschiedenis te vertellen, opdat deze woorden eenen diepen indruk op ons zouden maken. Daar ik echter geene kinderen heb, vertel ik die aan de ouders, opdat deze, en vervolgens hunne kinderen, ze goed ter harte nemen.

In het laatst der vorige eeuw gaf het armbestuur te Elberfeld aan sommige armen eenig garen om te spinnen, ten einde hen op die wijze in de gelegenheid te stellen hun eigen brood te verdienen. Het gebeurde nu dat men bij mijnen vader, die lid was van dit bestuur, aangifte deed, dat een zeker arm man dikwijls minder strengen garen teruggaf dan hij ontvangen had. Deze laatste hierover ondervraagd zijnde, bekende terstond, dat hij op aanzoek van een derde nu en dan garen aan dien persoon verkocht. De heler werd ontboden en te gelijk met den dief voor den regter gebragt. Hij ontkende stout weg, dat hij ooit garen van hem gekocht had, en verklaarde zelfs den arme niet eens te kennen. Deze laatste zeide op eenen gevoeligen toon: „Gij wilt mij nu niet kennen, maar hebt gij dan dàar en dàar, verleden zondag niet tegen mij gezegd: Breng mij maar gaauw weêr een paar strengen, dan krijgt gij een goeden fooi?" De heler antwoordde hierop: „Als het waar is, dat ik dezen man ken, en garen van hem gekocht heb, dan mag ik lijden, dat God mij tot een teeken in dezen nacht hals en beenen breekt." De regter en mijn vader, die als getuige tegenwoordig was, sidderden bij deze woorden. Het verdere verhoor werd uitgesteld; doch dewijl de gewone gevangenis vol was, werd de heler op den zolder van het huis gesloten, en eenige zakken, die daar lagen, werden hem aangewezen voor zijn nachtleger. Dit gebeurde in dien tijd, toen de Franschen bij ons gekomen waren, om ons de vrijheid te brengen, en deze hadden die zakken daar neêrgelegd, om er alles in te doen, waarvan zij de burgers wilden b e v r i j d e n, namelijk koren, haver, brood enz., hetgeen de stad hun leveren moest, tot dank voor hunne vrijheid. Op dienzelfden dag vierden de Franschen een hunner vrijheidsfeesten, hetzij een verjaardag van het vermoorden van hun koning, of van de bestorming van de Bastille, of van een of ander gevecht; om kort te gaan, er werd op dien dag en gedurende dien nacht dikwijls met het kanon geschoten.

Laat ons nu terugkeeren tot onzen gevangene op het stadhuis. God had noch hem, noch zijne woorden vergeten. Bij het aanbreken van den dag vonden de bewoners van het stadhuis hem dood op de plaats liggen. De geneesheer verklaarde, dat hij „hals en beenen gebroken had!"

Gedurende den nacht had hij gepoogd te ontvlugten, en had daartoe de zakken stuk gesneden, er een touw van gemaakt en dit aan het venster geknoopt, om zoo beneden te komen. Doch, hetzij dat hij verschrikt was door het schieten of door zijn geweten, — hij stortte naar beneden. God had hem dus in dien nacht een teeken gegeven, dat ook ons thans nog waarschuwend toeroept: „Dwaalt niet; God laat zich niet bespotten."

VOOR DEN ONDERWIJZER.

O p é é n k i n d m e e r o f m i n d e r k o m t h e t n i e t a a n. — Eene jonge dame hield zondagschool in het dorp, waar haar vader een groot landgoed bewoonde. Een veertigtal kinderen kwamen geregeld des zondags in de mangelkamer, en werden uit Gods woord onderwezen. Die jonge dame had wel slag van aan kinderen iets te vertellen, en het moet gezegd worden, dat haar schooltje een toonbeeld van orde was. Toch schijnt het dat onder iedere kudde het zwarte schaap niet gemist kan worden, al is er dan ook maar één onder. Zoo was het ook hier.

Een jongen, die geregeld kwam bragt haar ook geregeld uit het humeur. Hij was een regte bengel en onverbeterlijke grappenmaker, en lachte in zijn vuistje ook na de ernstigste vermaning. Eindelijk was het geduld der goede dame uitgeput, en zij wees hem de deur, zeggende: „ga maar heen jongen, wij kunnen u missen; op één kind meer of minder komt het niet aan."

Dienzelfden avond ging zij wandelen en ontmoette een schaapherder, die eene groote kudde voor zich uitdreef en daarin zeer haastig te werk ging. Zij vroeg hem of hij een onweêr vreesde, en daarom zulk een spoed maakte. „Neen," antwoordde hij, „dat niet; maar er is mij één schaap ontloopen, en dat moet ik terug gaan halen, O, dat beest heeft mij al wat last aangedaan. Met al de andere te zamen heb ik niet zooveel moeite als met hem alleen." Dit zeggende ging de schaapherder door, en liet de dame in gepeins achter. Waarover peinsde zij?

Wel over dien kwaden jongen. Hij was het booze schaap onder hare kudde; maar zij was de regte herderin nog niet. Het gedrag van den schaapherder, die het verlorene ging zoeken, had haar deze vergelijking doen maken, en zij was diep beschaamd. Wat zou ze doen?...

Zij zou haar zwart schaap gaan opzoeken in de woning zijner ouders en trachten hem met vriendelijken ernst weder terug te voeren tot de kudde. Ook zij haast zich met rassche schreden, maar ongelukkig glijdt haar voet uit aan den rand van een vonder, en zij ligt eene minuut later in de ruischende molenbeek.

Toen onze zondagschool-onderwijzeres de oogen weder opsloeg, lag zij in het bed van eene vriendelijke pachtersvrouw, wier man en knechten haar gered hadden. Daags daarna werd zij per rijtuig naar huis gehaald; maar de geleden schrik en koude beiden veroorzaakten eene felle koorts, en de arme dame moest weken lang eerst het bed en toen ook hare kamer houden.

Toen zij weer aan het venster kon zitten, vond zij zich telken morgen verrast door een lief ruikertje frissche bloemen, dat daar door eene vriendelijke hand was neêrgelegd. Wie legde die bloemen daar?

Niemand anders dan die ondeugende bengel, welken zij als één te veel van hare zondagschool had weggejaagd. Hoe blij was zij toen zij dit vernam; maar wat had den jongen zoo veranderd?

Toen hij hoorde, dat de dame, welke hij zooveel verdriet had aangedaan zoo ernstig ziek was, greep een innig leedwezen hem aan. Hij dacht zij mogt eens sterven, en het laatste woord, dat zij hem had toegesproken was: „ga maar heen, wij kunnen u wel missen." Zij had gelijk, meende hij. Al de schuld was aan hem, en kwam hij eens te sterven, dan zou hij allerwaarschijnlijkst aan de hemelpoort geen ander bescheid krijgen dan dit. Het werd den knaap benaauwd; hij droomde er van. 's Morgens vroeg lag hij reeds achter den hooiberg geknield voor God, en smeekte behalve om de vergiffenis zijner zonden, ook om het levensbehoud der goede onderwijzeres. Dat ging zoo dag aan dag. En toen er eindelijk eene wending kwam in het lijden der dame, en zij langzamerhand herstelde, merkte hij dit aan als eene verhooring van zijn stamelend gebed, en betuigde zijne vreugde daarover in het plukken en brengen der frissche lentebloemen. Nooit had onze vriendin later een zondagschoolleerling, die meer aan haar gehecht was, en haar meer vreugde aandeed. Hoe beschaamd was zij! Nu kon zij hem in het geheel niet meer missen op hare zondagschool.

Wat leeren wij uit deze ervaring?

Ten eerste, dat die wij wegzenden, wel eens het eerst door God worden aangenomen. Ten andere, dat een trouwe herder niet zegt: op een meer of minder komt het niet aan. En verder: dat ook onze linkschheid nog door Gods Geest ten goede bestuurd kan worden, zoodat uit het kwade het goede voortkomt. Zoo hebben wij eene waarschuwing, eene les en eene vertroosting. Ieder doe er voordeel meê.

ZELFBEPROEVING.

(Uit Tholuck's Stunden christlicher Andacht).

't Zij op elken dag mijns levens
Levensvraag en hoofdzorg tevens:
Of de Heer in mij regeert?
Of ik vorder in 't geloove?
Elke zonde in mij verdoove?
Of Gods wil mijn wil beheert?

Of ik wel in Jezus leve?
Hij mij levenskrachten geve,
Als de stam aan tak en twijg?
Of ik, waar de krachten wijken,
't Hart in 't strijden moet bezwijken,
Aan zijn boezem nederzijg?

Of ik ooit te strijden schroome!
Liefde kweeke, lust betoome?
Of mijn oog ook zonde aanschouw'?
Of mijn daaglijksch overtreden
In gedachten, daden, reden,
Mij ook dagelijks berouw'?

Of ik 't zoenbloed schat naar waarde?
Of ik, aan 't gedruisch der aarde,
Ooit het stille zalig-zijn
Door 't geloof, ten beste geve,
's Heeren naam ter eere leve?
En met alle krachten streve
Jezus' eigendom te zijn?

Gij, die naar uw welbehagen,
't Willen werkt, de kracht kunt schragen,
Levenwekker! Geest van God!
Help mij — Rust mij toe ten strijde!
Schenk me uw troost, wanneer ik lijde!
Doe mij te allen, a l l e n tijde
Biddend juichen in mijn lot!

VERLANGEN.

Laat mij vrij,
Jezus wacht en roept ook mij:
't Is mijn innigst zielsverlangen
Hem voor eeuwig aan te hangen,
Al mijn hoop en lust is Hij.

Zonneglans,
Leven spieglend aan den trans,
Wanneer zal de morgen dagen,
Dat mijn God ook mij doet dragen
Zijner kindren levenskrans.

Wilde eens mij,
Jezus, uit uw englenrij
Een zijn zilvren vleuglen leenen,
Aanstonds vloog ik naar U henen,
Niemand trekt mijn hart als Gij.

O hoe trekt,
Heer, de liefde, die Gij wekt!
't Hart, waarin Ge uw beeld doet kennen,
Kan op aard zich niet meer wennen,
't Heeft zijn paradijs ontdekt.

Heer, ik dorst,
Om te rusten aan uw borst,
Om mij zelf en de aard vergeten,
Dankend Broeder U te heeten,
Die mijn zonden hebt getorscht.

Blijde dag,
Eind van strijd en bang geklag,
O hoe zalig zal het wezen,
Als ik uit den dood verrezen
Jezus' voeten kussen mag.

C. S. A. v. S.

https://achterderug.nl

OVER HET NUT DER VOGELS.

Uit het Tijdschrift Androcles nemen wij gaarne het volgende over, en hopen dat onze jeugdige lezers er hun voordeel mede zullen doen.

In 1862 en 1863 had men in vele streken van Duitschland buitengewoon veel last van, en leed men groote schade door den meikever-worm. Zoo had men onder anderen in de omstreken van Trier daardoor een verlies van 20,000 mud aardappelen, dat naar 1 Pruissische Thaler per mud berekend, eene schade vertegenwoordigde van 20,000 Thaler, terwijl ook de overige veldvruchten naar evenredigheid deelden in de schade door die insekten aangebragt en die alles te zamen gerekend, minstens 40,000 Thaler bedroeg.

In 1866 werd van 15 September tot 27 October, alleen in het departement der Beneden-Seine, 3140 centenaar engerlingen (zoo als men gewoonlijk den meikever-worm pleegt te noemen) opgezocht en daarvoor de som van 4188 Thaler betaald. In hetzelfde jaar werden door de engerlingen in het Bovenland van Wurtemberg, Schwaben genaamd, de erwten en aardappels geheel vernield en van de rapen 90, van de garst 50 en van de haver 30 percent vernietigd.

In het kanton Bern in Zwitserland werden naar officiëele opgaven, in 1864 en 1865, 83,739 viertels engerlingen ingeleverd, waarvoor 64,066 Thaler werd uitbetaald. Het aantal meikevers, de vierde maat gerekend op 7500 stuk, beliep alzoo 628 millioen, dat der engerlingen een millard 528 millioen 132 duizend stuk; waren deze allen in leven gebleven, ze zouden zich in 1867 (de engerling of meikevermade teelt als kever voort in het 4de jaar van zijn bestaan) dertigmaal hebben verdubbeld en alzoo tot de verbazende menigte van 64½ milliard in aantal toegenomen zijn. Stelt men nu dat één engerling van af het kruipen uit het ei tot de popwording ongeveer 2 pond plantwortels eet (in den regel voeden ze zich uitsluitend daarmede) zoo volgt daaruit, dat in genoemd kanton Bern in het jaar 1867 de oogst genoegzaam geheel zou vernield zijn geworden.

In het jaar 1867 toen de meikevers zich zeer talrijk in Duitschland vertoonden, betaalde een ijverig en zorgvuldig landman te Salzmünden, binnen den tijd van drie weken voor 1200 ingeleverde schepel meikevers, de som van 320 Thaler; — dit waren alzoo nagenoeg 30 millioen stuk, die naar zoo even gestelde berekening in de drie voorafgaande jaren 60 millioen pond wortels van planten hadden opgevreten. Waren deze in leven gebleven, zoo zou hunne nakomelingschap in de drie volgende jaren 150 millioen ponden wortels van planten hebben vernield, en gewis is het ieder bekend, welk eene verwoesting de meikever zelf aan de bladeren en bloesems van alle boomen aanrigt, zoodat deze midden in den zomer bladerloos als in den winter zich vertoonen, en niet zelden daardoor kwijnen en sterven.

Weinig minder schade rigt de graauwachtig groene grasrups aan, die gelukkig echter zich minder geregeld vertoont, maar dan ook in zoo groote massa aanwezig is, dat deze insekten zoowel wei- als bouwlanden in korten tijd geheel kaal vreten.

Ook de uitgestrekte wouden en groote bosschen van Duitschland lijden nu en dan door de verwoestingen, welke deze en gene rupssoorten, die zich plotseling bij millioentallen vertoonen, aanrigten; somtijds worden daardoor vele honderden morgen zoowel dennen- als beukenbosschen totaal vernield.

Van waar die ontzaggelijke vermeerdering van dit zoo vraatzuchtig, schadelijk gewormte? Deze is zeer natuurlijk af te leiden en vloeit als uit den aard der zaak zelve voort.

Van jaar tot jaar worden vele bouw- en weilanden ter vermeerdering van opbrengst door den nijveren landman verbeterd en zoo mogelijk even als de bosschen en beemden uitgebreid, en juist daardoor wordt aan dit vernielend ongedierte ruimschoots de gelegenheid gegeven, om in den schoot van weltoebereide aarde of aan en tusschen de veelvuldige spleten der boomschors zich te verschuilen, of er hunne eijeren bij millioentallen neder te leggen. En evenzoo is die vermeerdering en uitbreiding van den landbouw in het algemeen oorzaak dat het jonge maden- en rupsengebroed in dezelfde evenredigheid het meest rijkelijke en overvloedige voedsel aantreft.

Wat nu daartegen te doen? Welke middelen aan te wenden, om althans eenigermate de vermeerdering dier alles verwoestende insekten op natuurlijke wijze tegen te gaan?

Zoo komen wij tot het opschrift dezer regelen: Over het nut der vogels. De goddelijke wijsheid heeft namelijk in de insekten-etende vogels een natuurlijk tegenwigt als 't ware willen daarstellen tegen de verwoestingen, welke de alles vernielende insekten aanrigten. Zij zijn alzoo aan te merken als eene der grootste zegeningen van den Schepper; want zonder hen zouden binnen korten tijd boomen en heesters, bloemen en kruiden en, wat erger is, alle voedende gewassen vernield worden, zoodat daaruit noodwendig op vele plaatsen hongersnood zou moeten ontstaan. Derhalve is het nut teweeg gebragt door de grootere en vooral door de kleinere gevederde vijanden der insekten — zij verslinden ze dagelijks bij ongeloofelijke getalen — én onberekenbaar én niet genoeg te roemen.

Maar helaas, uit eene geheel onjuiste opvatting van Gods bedoeling vermindert jaarlijks het aantal insekten-etende vogels, en zulks geschiedt vooral door toedoen van den mensch, wiens grootste vrienden zij zich betoonen, niettegenstaande zij door hem als bijna zijne ergste vijanden worden beschouwd.

Vele landbouwers toch, in de meening dat struiken en boomen schade aan de veldvruchten doen, kappen deze om, en ontnemen daardoor aan het gevogelte de gelegenheid om zich te beschutten en hunne nesten te bouwen. Hebben ze toch nog hier en daar met veel moeite hunne jongen uitgebroeid, zoo worden deze meermalen onbarmhartig uitgehaald, en die teere, kleine schepseltjes, welke juist door rupsjes, slakjes, kleine maden en eijeren van velerlei insekten moeten gevoed worden, worden zonder meêdoogen gedood of door kwâjongens geplaagd totdat zij sterven. Zóó worden maar al te zeer de wezenlijke vrienden van den landbouwer en de natuurlijke beschermers van den oogst op allerlei wijze door 's menschen toedoen uitgeroeid. En dan meent men nog wel zich daardoor te bevoordeelen, omdat sommige, maar toch zeer weinige dier vogelsoorten — de spitsgesnavelde vogels toch leven genoegzaam alleen van insekten, en zijn bijna allen tevens lieve zangers — nu en dan zich aan eenige graankorrels, kersen, bessen of dergelijke vruchten te goed doen, en daardoor wel eenige, maar toch geene noemenswaardige schade aanrigten, althans niet in vergelijking met het voordeel, dat hun vernielen van zoo vele duizende insekten aanbrengt.

Zóó onderhouden nevens de insekten-etende vogels, ook de vledermuizen, spitsmuizen en egels of stekelvarkens, die allen dagelijks een groot aantal larven en schadelijke insekten verslinden, het noodzakelijke evenwigt tusschen de dieren- en de plantenwereld, zoodat ook deze zoo nuttige diersoorten als door den Schepper zijn aangewezen, om den mensch in het verkrijgen van zijn onderhoud behulpzaam te zijn.

En behalve het onberekenbaar groot nut, 't welk het kleine gevogelte aanbrengt door dagelijks ontelbaar vele schadelijke insekten te verslinden, streelen de meesten daarvan ons oog door hun fraai gevederte en hunne bevallige bewegingen, en verrukken zij ons gehoor door hun liefelijk en schoon gezang. Men denke slechts aan het onovertreffbaar geluit van den zoo eenvoudig getooiden nachtegaal, of aan het liefelijk gekweel en den aangenamen wildzang van zoo vele andere kleine vogels, b. v. aan dat van het zoo uiterst levendige, kleine winterkoninkje, 't welk niet tot de trekvogels behoorende, zelfs midden in den winter zijn vrolijk lied doet hooren.

Hoe ledig en verlaten zou het in onzen hof en tuin, in de bosschen en zelfs in de meer eentoonige weilanden zijn, waar de onaanzienlijke leeuwerik kwinkeleerende en vrolijk zingende hoog in de lucht stijgt, zoo wij niet die gevederde zangers om en bij ons hadden. En daarom, hebt de vogelen lief. Zij zijn ons geschonken zoowel tot nut als tot vermaak, en voor dat geschenk kunnen wij den Algoede niet dankbaar genoeg zijn. Kweekt ze aan en beschermt die lieve diertjes, die u trouwhartig met hunne veelal groote, zwarte oogen aanzien, en verhindert bovenal zooveel mogelijk het uithalen hunner somtijds zeer kunstig in elkander gevlochten nestjes, waarin ze hun teeder kroost u tot dienst en zegen met vele duizende insekten-eitjes, wormpjes, rupsjes enz. enz. onophoudelijk dag aan dag voederen; waarlijk zij zijn uwe kleine vrienden onder het gedierte des velds.

Daar hebt ge nu b. v. het goudhaantje, een lief vrolijk diertje en tevens een der kleinste vogeltjes, 't welk zich vooral voedt met de eijertjes van vlinders en spinnen, met bladluizen en kleine rupsjes, met vliegjes en vlindertjes en ander klein gewormte. Staat ge niet verbaasd als ge vernemt, dat deze kleine vogels, wanneer ze jongen hebben (wat in den regel jaarlijks 2 malen geschiedt, terwijl er zelden minder dan 6 in een nest worden gevonden) bij naauwkeurige waarneming 36 maal in één uur, en alzoo, de nachtelijke uren uitgezonderd, gemiddeld dagelijks 576 maal voedsel naar hun nest brengen. Hiernaar kan men berekenen welk eene ongehoorde massa schadelijk insektengebroed door elk paar dezer diertjes in de dennenwouden, waar ze meest worden gevonden, wordt vernietigd.

Niet minder vraatzuchtig is het geslacht der meezen, en ook bij hen, even als bij de andere kleine vogelsoorten, die men in onze tuinen en hoven aantreft, heeft die zoo vernielende vraatzucht haar natuurlijken grond in de geringe voeding, die de insekten geven en die hen als van zelve er toe brengt, om met schier nimmer verzadigden honger hun vernielingskrijg tegen vliegend en kruipend ongedierte voort te zetten.

VOOR DEN ONDERWIJZER.

Verzoeking om op de Zondagschool-kinderen te bederven. — Verzoeking komt onder allerlei vorm tot onderscheidene menschen. Wat voor den een geene verzoeking is, is het soms wel en in groote mate voor den ander. Voor een Zondagschool-onderwijzer is de verzoeking vooral niet klein of gering. Hij loopt gevaar lieve en aanvallige kinderen voor te trekken boven de anderen en zich bijna uitsluitend met hen bezig te houden. Het voorbeeld van Jezus leert dit geheel anders. Door voor deze verzoeking te bezwijken begaat men hetzelfde kwaad, dat vader Jakob bedreef toen hij Jozef een veelverwigen rok gaf. Hij voedt den een op tot hoogmoed en den ander tot nijd.

Daar is nog eene verzoeking, om toe te laten dat de vluggen alleen spreken wanneer er iets gevraagd wordt, en de anderen zwijgen. Hoe gemakkelijk dit ook valt voor den onderwijzer, bij mag daaraan volstrekt niet toegeven. Het gevolg zal wezen, dat hij sommige eigenwijze leerlingen kweekt, en anderen die geheel onverschillig zijn, of die zich verbeelden niets te kunnen doen of weten, omdat zij achteruit gezet zijn. Neen, hoe moeijelijk het ook is, juist de zwijgenden, de tragen, de schijnbaar achterlijken moeten worden opgeschrikt, wakker geschud, aan het praten gebragt en alzoo ontwikkeld worden.

Er is eene derde verzoeking. De kinderen houden veel van vertellingen. Hoe akelig of hoe lief, hoe waar of hoe handtastelijk gelogen ze ook zijn, als het maar eene vertelling is dan is het kinderoor gretig ze aan te hooren. Nu is dit de verzoeking, dat men aan dezen lust der kleinen al te overvloedig en al te beuzelachtig voldoet. Al te veel is ongezond zoowel van koek als van vertelsels of verhalen. En een verhaal, al boeit het ook nog zoozeer, wanneer het geene zedelijke of geschiedkundige waarde heeft, is het de moeite niet waard het te onthouden. Men verbeuzelt eenen kostbaren tijd, waarvan men eens zal rekenschap geven en verlamt het zedelijk bewustzijn bij zichzelven en de kinderen.

Er is eene vierde verzoeking. Deze mogt eigenlijk wel de eerste genoemd worden. Zij bestaat hierin, dat men de kinderen geheel vergeet en eenvoudig spreekt voor een publiek, dat niet aanwezig is. „Hij houdt het hooi te hoog, de schapen kunnen er niet bij!" Dit zeide iemand, die uit de kerk kwam, toen zijn vriend hem vroeg of de leeraar niet mooi gepreekt had. Dit kan ook wel van sommige Zondagschool-onderwijzers en onderwijzeressen gezegd worden. Helaas, zij houden het hooi te hoog; de arme kleine schapen kunnen er niet bij. Hierdoor wordt niet alleen niets gewonnen, maar veel verloren, en van sommigen is het geen wonder, dat ze niet stil kunnen zitten in de Zondagschool. Van anderen moet na verloop van tijd gezegd worden, wat zeker iemand van gedachtenlooze, getrouwe kerkgangers zegt: „Zij zitten even eerbiedig en begrijpen even weinig als 's zondags in de kerk."

Eene vijfde verzoeking is niet minder gevaarlijk. Zij bestaat hierin, dat men het apostolische woord vergeet: „leg niemand haastiglijk de handen op." — Bij den een zitten de tranen losser dan bij den ander. Sommige kinderen, die week van hart zijn, schreijen dadelijk en geven daardoor een indruk, die dikwijls valsch is. Men meent aldra, dat het goede zaad bij hen in een goeden grond viel, en toch, niet godsdienstige indrukken, maar gehoorzaamheid in school en huis is het bewijs, dat het geweten getroffen is, en het onderwijs niet te vergeefs gegeven. Gaat men op deze indrukkken af, dan vormt men dweepers en huichelaars. Het gemoedsleven ontwikkelt zich eerder dan het geheiligd geweten. Het gevoel speelt eene groote rol, het heeft een schoonen schijn, maar weinig blijvende waarde, omdat het krachteloos is in den strijd.

Eene zesde verzoeking is de groote waarde, welke kinderen aan eene belooning hechten. Hoe gering de waarde van het voorwerp ook zij, waarmede men hen beloont, het is een krachtig werkend middel, omdat het den hoogmoed prikkelt, en deze prikkeling werkt altijd schadelijk voor het geestesleven. Nooit mag men het kwade doen, opdat het goede daaruit kome, men stemt het toe, en toch hoe menigeen maakt van boekjes en traktaatjes een lokaas niet alleen, (dit kan verdedigd worden) maar eene formeele belooning voor trouw komen en trouw opzeggen, geheel in strijd met den geest der Zondagschool.

Wij willen het vooreerst bij dit zestal laten. Hoe dringend is het noodig, dat ieder, die zich aan den Zondagschool-arbeid in ons vaderland wijdt, zichzelven en het kinderhart naauwkeurig en gedurig onderzoeke en bestudeere. Een onhandig timmerman bederft veel deugdelijk hout. Maar een onhandig Zondagschool-onderwijzer bederft oneindig meer, al voelt de beurs het ook niet. Hij berokkent onberekenbare schade aan onsterfelijke zielen.

https://achterderug.nl

ONZE DOODEN.

O! waarom zou ons harte moedloos klagen,
Om hen, die hier ons zijn vooruit gegaan,
Een schooner licht mogt vroeger voor hen dagen,
Een heldrer dag brak eerder voor hen aan.
Ontslagen van het juk, dat ons op aard' beknelt;
Verloren zijn zij niet, maar slechts vooruitgesneld.

Hoe diep toch moest de last en zorg hen kwellen,
Van 't leed dat ons zoo dikwerf hier bezwaart;
Hoe zagen wij hen droevig de uren tellen,
Zoo vol van zorg en smarten dezer aard.
Nog frisch van bloei en jeugd zag vaak ons oog hen aan;
Verloren zijn zij niet, maar slechts vooruitgegaan.

Hoe heerlijk is het zalig blij ontwaken
Der vromen, nu reeds staande voor Gods troon,
De dood kwam zacht hun aardsche banden slaken,
Zij deelen nu ook in der englen toon.
Zij heffen nu met hen den blijden lofzang aan;
Verloren zijn zij niet, maar slechts vooruitgegaan.

Geen zonde of dood kan immer hen bereiken,
En veilig nu geplaatst in 't hemelhof,
Zien zij der zonde kluisters van hen wijken,
Zoo zwaar en knellend voor den zoon van 't stof.
Hun vreugde stijgt ten top, wij zien 't geloovig aan;
Verloren zijn zij niet, maar slechts vooruitgegaan.

Mogt dat geloof, dat hier hun ziel kon voeden,
Ons 't pad doen zien naar 't hemelsch vaderland;
En hoe de storm ook om ons heen moog' woeden,
Ons vaster hechten aan des Heeren hand.
Hij was 't die hen geleidde tot 't einde hunner baan;
Verloren zijn zij niet, maar slechts vooruitgegaan.

Voorzeker zullen wij hen wedervinden,
Als onze worstelstrijd is doorgestaan,
Dan zien wij eeuwig weêr die teêrbeminden,
Dan wijst ons Jezus zelf die dierbren aan,
Dan zijn wij ook bij Hem, die onze tranen telt;
De dooden zijn niet weg, maar slechts vooruitgesneld.

Naar het Fransch. ANNA.

VOOR DEN ONDERWIJZER.

Bewondering is nog geen geloof. — Dit leert ons vooral de geschiedenis, die in Luk. 4 : 14—30 is verhaald. Jezus werd in de synagoge te Nazareth uitbundig geprezen zoolang men Hem aanhoorde als den timmermanszoon, die het zóó ver gebragt had. Toen Hij kort daarop het geweten zijner stadgenooten zocht wakker te schudden, en hun van boete en schuldbesef sprak, veranderde de ingenomenheid in haat, zoodat men Hem naar het leven stond. Tot Ezechiel zegt de Heer, terwijl Hij over zijn volk klaagt en hunne onbekeerlijkheid gispt: »Menschenkind, gij zijt hun een lied der minne en een, die wel speelt; zij hooren uwe woorden; maar zij doen ze niet." Laat ons er toch vooral niet naar streven door schoone woorden indruk op onze hoorders te maken, ze mogen dan groot of klein zijn; niet het hooren, het ingenomenheid hooren van Gods Woord, maar het doen, daarop komt het aan. En het doen spruit eeniglijk voort uit het gelooven. Een doen buiten het geloof om is eigengeregtigheid en sluit het hart voor Gods Woord. Het maakt dat wij den Heiland best kunnen missen, en gunt Hem alleen eene aanvullende plaats in het werk onzer zaligheid.

Wie zal berekenen hoe groot het getal Nazareners in dit opzigt is? Al komt het er ook niet altijd zoo openlijk toe, den prediker naar het leven te staan als dit te Nazareth het geval was. Maar ook niet alle predikers zijn zoo getrouw.

Iemand verkondigde het Evangelie aan eene groote schare menschen, en liet niet na met ernstigen aandrang op de noodzakelijkheid van eene onmiddelijke overgave des harten aan Jezus te wijzen. De schare stroomde huiswaarts en kon niet zwijgen van den lof des predikers. Twee hunner echter knielden bij den eersten hooiberg, dien zij voorbijgingen, in eene verborgene plaats neer, en kermden tot God: »Wees mij zondaar genadig." Deze hadden de preek begrepen.

Op dien zelfden avond trad de prediker eene woning binnen, waar zijne hoorders gezellig te zamen waren, en hem nu ook in het aangezigt roemden over de mooije preek. Hij antwoordde verdrietig: »Ik wenschte dat gij mijne woorden leelijk hadt gevonden, maar dat ze u op de knien hadden gebragt." Dit gezegde bekoelde niet alleen den lof, maar had ook nog deze uitwerking, dat er in de vriendschap voor den leeraar eene aanmerkelijke verkoeling kwam, en hij weldra als te veel in dit gezelschap zijn hoed nam en heenging. Dit moet men er echter voor over hebben. Het is gemakkelijker en streelender voor het vleesch zich te laten wierooken, dan alleen Gods eer en het heil der zielen te bedoelen. Maar God meet met eene andere maat dan de menschen.

Medicijnmeester, genees u zelven. — »Het staat er slecht bij met mijn man," zei de zorgvuldige huismoeder, die schielijk om den dokter gezonden had, daar haar man o zoo wonderlijk was thuis gekomen.

De dokter was juist op een partijtje, en had niet meer op visites voor dien avond gerekend. Hij was wel niet stomdronken, maar toch wilde het hoofd niet goed meer denken en de hand was niet vast in het voelen van den pols. Hij vond den zieke niet gevaarlijk en verweet de vrouw, dat zij om zulk een bagatel hem op een zoo ver gevorderd uur nog halen liet.

Den volgenden morgen, toen de roes was uitgeslapen, herinnerde hij zich den patient van den vorigen avond, en ging hem nogmaals bezoeken. Hij vond hem nu zeer gevaarlijk. Het scheen typhuskoorts te worden, en hij schudde bedenkelijk het hoofd. Wat hij den vorigen avond voorgeschreven had, was geheel verkeerd, en hij verkeerde in de grootste zorg, dat het innemen daarvan ook slechte gevolgen hebben zou. Daarom vroeg hij het medicijn flesch'je te zien, en was verblijd het nog verzegeld en ongebruikt te vinden.

Hierover zijne verwondering openbarende, zeide de huismoeder, dat »mijnheer het niet kwalijk nemen moest, maar het was gisteren zoo klaar aan hem te bemerken, dat hij dronken was, dat zij niet op hem aan durfde, en als zij een mensch geweest was, die wat meer in de wereld bezat, dan zou zij zeker een anderen dokter geroepen hebben; maar wat moest een arm mensch doen?" De dokter werd gelukkig niet boos maar beschaamd, en nam het vaste voornemen zich te beteren. Hij begreep, dat het te veel gewaagd zou zijn, de patienten, al waren zij ook arm, op te offeren aan de flesch. Het gelukte hem zichzelven te genezen, en daarna genas hij ook anderen.

Zijn er geene geestelijke geneesheeren, van wie gezegd moet worden, dat zij dezen dokter gelijken, al is het ook niet dat de drank, maar de tuimelgeest van het ongeloof hen bedwelmd heeft. Is het niet te veel gewaagd aan hen zoo veel arme zielen toe te vertrouwen, die op weg zijn om verloren te gaan! Dat ook zij zichzelven genezen, en beginnen met iets te gelooven eer zij anderen prediken.

Vischers der menschen. — Dit beloofde de Heer Jezus zijne discipelen te zullen maken, toen Hij hun op wonderdadige wijze eene goede vangst beschikt had. En nog is het zoo naar zijn genadig welbehagen, dat Hij zijne visschers uitzendt om het visschnet des Evangelies uit te spreiden. Visschen is een werk des geduldes. De ongeduldige, haastig visscher, die ieder oogenblik het net optrekt om den inhoud te onderzoeken, heeft zeker eene slechte vangst. Visschen is ook eene kunstig werk, er behoort ervaring en kennis toe om het goed te doen. De onhandige heeft even stellig een slechte vangst als de ongeduldige. Visschen is ook een werk van overleg. Listig moet de visscher zijn. Dikwijls geeft het ook teleurstelling, en menige nacht gaat bij alle inspanning en kennis toch voorbij zonder voordeel op te leveren. Maar ongedacht en onverwacht komt ook dikwijls eene blijde uitkomst. Dit alles heeft evenzeer betrekking op het visschen der menschen. De man, die het visschnet in de Zondagschool uitwerpt behoort dit te doen met onverpoosd geduld; kennis en ervaring op geestelijk gebied zijn hem onmisbaar; als Paulus moet hij listig zijn om met heilig bedrog te vangen; op teleurstelling moet hij vooral voorbereid zijn, maar ook de blijde verrassing van het volle net zal hem niet ontgaan, daar is de Meester borg voor gebleven.

Zijt Gij aan boord, geen nood, geen nood! — Is Jezus aan boord van ons scheepje dan is er geen nood voor de ziel, maar evenmin voor het ligchaam. Hij heeft magt genoeg om het net tot scheurens toe te vullen; Hij heeft liefde genoeg om de regter zijde van het schip aan te wijzen, waar het net moet uitgeworpen worden. Hij zorgt boven bidden en denken; waar men eerst Hem zoekt, d. i. het koningrijk Gods, daar werpt Hij alle dingen toe. En dat net, hetwelk de visschen vangt, die de nooddruft des ligchaams onderhouden, wordt onder allerlei vorm uit de wereldzee opgetrokken.

Eene arme weduwe zat op haar zolderkamertje voor het geopende luik, dat het uitzigt gaf over dak op dak, regts en linksch, en naar boven den blaauwen hemel deed aanschouwen. Zij was arm en ziek. De ziekte was een gevolg der armoede, want het verval van krachten, dat haar dreigde, kwam uit gebrek aan het hoog noodige. Als zij daar turend nederzat en de wolken volgde in hare vaart, steeg haar hart ver boven lucht en wolken uit, en hield zij gemeenschap met God. Daar klinkt van uit de breede vertrekken van het huis, dat ook zij bewoonde, al was het ook slechts een hoekje van den zolder daarvan, een lied tot haar op, dat met deze woorden eindigde: »Zijt Gij aan boord, geen nood, geen nood!" In stille overpeinzing verzonken houdt hare ziel zich bezig met haar Zaligmaker, die toch bij haar aan boord was, en wist wat zij behoefde

Op eenmal vliegt eene witte duif haar zoldervenster binnen. Het dier was volstrekt niet schuw. Zij liefkoosde het, en zocht nog enkele kruimels voor hem op, die hij gretig verslond. Bij deze eerste kennismaking bleef het niet, dagelijks keerde die bode des vredes weder in het zolderkamertje; maar ook dagelijks werd de arme weduwe zieker en zwakker. Nog geen acht dagen na haar eerste bezoek vond de duif het zoldervenster gesloten. De weduwe lag te bed. Toch had zij nog kracht genoeg om het venster te openen en den kleinen gevlengelden bezoeker binnen te laten. Het dier zette zich op haar hoofdkussen neêr, en liet er iets op vallen, dat het in den bek had gehouden.

De weduwe had dit niet bemerkt; maar de dokter, die haar onmiddelijk daarop bezocht, vond eenen prachtigen gouden ring met juweelen, die eene groote geldwaarde vertegenwoordigde. Op dit gezigt herinnerde hij zich dien zelfden morgen in het nieuwsblad eene advertentie gelezen te hebben, waarin mededeeling gedaan werd van een vermisten ring, en aan den eerlijken vinder ƒ 75 toegezegd. Inderdaad was deze ring de vermiste, en de duif was de diefegge, die hem vermoedelijk eerst in haar nest gesleept, en toen bij de weduwe gebragt had. Tot hare verbazing hoorde de goede vrouw hoe de zaken stonden, en met tranen van dankbare blijdschap ontving zij de beloofde geldsom, welke de dokter zoo goed geweest was voor haar te gaan ontvangen. Zoo had de duif, die aan eene aanzienlijke dame toebehoorde, hare meesteres van haar ring berooid, om daardoor als een bode Gods onderstand te bezorgen aan een van Gods lijdende kinderen. Dat was wel eene goede vangst, en die werd ook goed besteed.

EENE EDELE DAAD.

Uit de Tielsche Courant van 4 Januarij jl., nemen wij gaarne het navolgende over.

Uit Kleef wordt ons een treffend voorval gemeld: Onlangs lokte een angstgeschrei uit de diepe bron aldaar eene groote menigte derwaarts. Men kreeg spoedig de overtuiging, dat er een hond in den put lag. Daar de inrigting van den put zoodanig is, dat men niet aan een ongeluk kon gelooven, begreep men dat het arme dier met opzet daarin was geworpen, en de verontwaardiging over deze lafhartige daad was des te grooter, daar bij de diepte van den put en de invallende duisternis, de pogingen om het dier te redden weinig kans op slagen zouden aanbieden.

Toevallig ging de jeugdige Frederik d'Ablaing voorbij. Zonder zich te storen aan de waarschuwingen der omstanders besloot hij terstond om in den donkeren put af te dalen. Met eene lantaarn toegerust, zette hij zich op den emmer en werd door eenige krachtige mannen langzaam in de tachtig voet diepe schacht neergelaten. In de grootste spanning zag men zijne terugkomst te gemoet, en een algemeen gejuich ontving den jongen man, toen hij met den geredden hond in de bovenwereld terugkeerde. Het beest had zich niet erg bezeerd en was waarschijnlijk op eene uitstekende punt in den put blijven zitten. Zijn meester heeft men nog niet ontdekt.

Zijn redder, vroeger kweekeling op de landbouwkundige school te Kleef, en thans in den omtrek wonende, is Hollander van afkomst en op Java geboren. Zijne kloeke daad is geheel in overeenstemming met zijn edel karakter, dat hem reeds op school de sympathie van leeraars en makkers had doen verwerven. Het gevaar waaraan hij zich blootstelde, wordt algemeen voor grooter gehouden dan het in dit berigt wel schijnt. Men gelooft namelijk, dat de dampkring in den put zoodanig is, dat de ademhaling plotseling onmogelijk kan worden.

Even als de zon zich in een helder watervlak afspiegelt, wil God ons zijn beeld op den bodem onzer ziel als in een spiegel toonen. (2 Kor. 3 : 18). Maar om dat beeld werkelijk te aanschouwen moet ons binnenste zeer rein en onze vrede zeer groot zijn. Gelijk onze adem een spiegel van zijnen glans berooft, werpt ook iedere vrijwillige onvolkomenheid in ons een floers over de reinheid onzer ziel. Gelijk iedere beweging het water rimpelt en het beeld der zon verstoort, zoo doet elke verstrooijing en aanhankelijkheid aan het schepsel Gods vriendelijk aanschijn in ons verdwijnen.

https://achterderug.nl

EEN HINDOE-MEISJE SLAPENDE OP HAAR MAT.

Daar was een klein Hindoe-meisje, dat gewoon was op een mat te slapen, juist zoo als gij die kleine meid hier ziet liggen. Zij had een zeer boozen vader, die letterlijk den duivel aanbad en gewoon was om een beeld rond te dansen, dat geacht werd dezen voor te stellen. Hij had dit kind, toen het nog zeer klein was, voor eenige weinige ropijnen verkocht aan een Heiden, die haar als zij groot was, tot vrouw zou nemen. Hij had ook een zoon, die Christen werd. Deze jongen trachtte zijn vader van de duivel-aanbidders af te trekken, maar de heidensche bloedverwanten verhinderden dit door den man twintig palmbladen te geven, die voldoende waren voor zijn onderhoud. Spoedig daarna werd hij echter ziek en de zendeling kwam om hem te zien sterven. »Ik ben verloren! ik ben geheel verloren!" riep hij uit, »maar laat mij bij de Christenen begraven worden." Dit gezegd hebbende stierf hij.

T. M. L.

VOOR DEN ONDERWIJZER.

UIT DE OUDHEID.

(*Bijeenverzameld door* T. M. L.)

Sokrates, de groote wijze der oude wereld, scherpte zijnen leerlingen niet slechts een deugdzaam en onstraffelijk leven in, maar ook het gebed als een nooit te verzuimen pligt en leerde hun tot dat einde aldus bidden: »Vader Jupiter, geef ons alles goeds, en wat wij u bidden en niet bidden, en wend alles kwaads, ook al bidden wij er u om, van ons af. Zegen alle goede handelingen en beloon ze met geluk en welvaart."

Plato, de groote leerling van Sokrates, zeide, toen hij zich over het hoogste goed zoude uitspreken: »Het hoogste goed laat zich niet uitdrukken, maar verschijnt nadat men er zich lang mede bezig heeft gehouden, plotseling als een aangestoken licht."

De groote grieksche dichter Homerus zegt ten aanzien van het gemeenschappelijk lot van alle menschenkinderen: »God Jupiter heeft in den hemel twee groote vaten, het eene vol geluk, het andere vol ongeluk, en als hij iemand eene hand vol geluk toedeelt, geeft hij hem er twee handen vol ongeluk bij."

Toen keizer Nero koning Demetrius dreigde hem het leven te zullen benemen, antwoordde deze koelbloedig: »Daarmede bedreigt de natuur ook u."

Wat helpt het toch, zegt Krates, groote schatten op te hoopen, en onbekommerd te zijn of men die ook aan waardige erfgenamen nalate!

Wanneer Agesilaus gevraagd werd, wat de jongelingen, volgens zijne gevoelens, voornamelijk moesten leeren, antwoordde hij: »hoe zij als mannen handelen moeten."

De wijsbegeerte, zegt Seneka, is, door de schuld der leeraren zoowel als van hunne leerlingen, in letterkunde veranderd; de eersten leeren hoe men met de woorden twisten, niet hoe men naar dezelve leven moet, en de laatsten komen tot hen, om hunne schranderheid, niet om hunne zeden te vormen. (Zou men dit niet op onzen tijd kunnen toepassen?)

Sokrates zeide: »om wijs te worden, heeft men eene verandering van geest, maar niet van luchtstreek noodig."

Zeno zeide tot een jongeling, die in zijne tegenwoordigheid zeer vrij en luidruchtig sprak, dat wij twee ooren en maar ééne tong hebben, om veel te hooren en maar weinig te spreken.

Xenophon roemt de verstandige kindertucht der Perzen ten allerhoogste; overtuigd van het gevaar, den invloed der verdorvene natuur door uitwendige inwerking te vermeerderen, vergunden ze hunnen kinderen geene geestverslappende liefdesgeschiedenissen.

Quintilianus zegt in zijne voorschriften tot onderrigt der jeugd: »Geef mij een kind, dat gevoel voor lof, genegenheid voor roem heeft, dat de schaamte van overtroffen te zijn, tranen afperst, en ik zal het door ijver aan zijne zaken houden; het zal door berisping bedroefd, door eer opgebeurd worden en het zal niet zwaar zijn om het van luiheid te genezen."

Aristoteles zegt: »om in een of ander vak een bekwaam man te worden, worden er drie dingen vereischt, namelijk: natuurlijke geschiktheid, studie en oefening."

Phocylides, een grieksch dichter, vergeleek de opvoeding met een sikkel in de hand, dewijl zij de ondeugd uitroeit en de deugd plant.

Toen Lykurgus eens zag hoe een jager een brak het spoor leerde volgen, zeide hij: »Zie, hoe die heer zijn best doet, zijnen dienaar tot zijn vergenoegen nuttig en bruikbaar te maken! Wie zal nu niet zijn zoon met vlijt in de school der deugd opvoeden, opdat die een nuttig dienaar van den staat worde?"

Horatius zegt: »Ieder kwijt zich het best in zijne eigene bediening; die welke ons het meest past is de beste; en niets past meer, dan dat een ieder zijn geest en zijne bekwaamheden in overweging neme en dienvolgens te werk ga."

Het was een goed antwoord, hetwelk Plato aan iemand gaf, welke over zijne berisping van eene nietsbeduidende zaak morde: de gewoonte, zeide hij, of de vaardigheid des levens, verandert menigmaal de natuurlijke neiging ten goede of ten kwade.

Zeer gewoon is het, zegt Tacitus, dat men datgene, hetwelk men 't minste kent, het hoogste acht.

Toen keizer Augustus een vonnis over een zoon zoude vellen, die zijnen vader naar het leven gestaan had, liet hij hem niet, volgens het voorschrift der wetten, in den Tiber werpen, maar verbande hem naar die plaats, welke de vader begeerde: een bewijs, dat, ofschoon de zoon de hardste straf verdiend had, der vaderlijke liefde echter de zachtste gegund werd.

Alexander had de gewoonte indien iemand bij hem aangeklaagd werd, de hand voor het eene oor te houden, om daardoor voor den beschuldigde insgelijks gehoor te besparen.

Cicero klaagt, dat door de wetten verscheidene voortreffelijke inrigtingen gemaakt waren, doch dat zij grootendeels door de vonden der regtsgeleerden verdorven en verachtelijk waren geworden.

Te Thebe waren de regters door beelden voorgesteld wien de handen ontbraken, terwijl de voornaamste onder hen gesloten oogen had, om daarmede te kennen te geven, dat de uitspraak van hen, noch door omkooping, noch door kunstgrepen te bekomen ware.

Toen Solon gevraagd werd, hoe het kwam dat zich onder zijne wetten geen eene tegen personele beschimping bevond, antwoordde hij, dat hij zich niet kon voorstellen dat de wereld hersenschimmig genoeg waren, om haar als zoodanig te beschouwen.

Toen Markus Antonius, na den slag bij Actium, Augustus uitdaagde, sloeg deze daarop geen verder acht, dan dat hij ten antwoord gaf, dat indien Antonius zijn leven moede was, er andere middelen waren om zich van hetzelve te ontdoen, dan dat hij met hem vocht! Hij van zijn kant had geen lust om zich met een scherpregtersambt bezig te houden.

Het was eene schoone zegepraal, welke Euklides op zijn toornigen broeder behaalde, welke in zijne hoogst kwaadaardigheid uitriep: »Ik wil sterven, indien ik mij niet wreke!" — »En ik wil sterven," antwoordde hij: »indien ik u niet weder goed make, en u uwen toorn doe vergeten!"

Toen Diogenes gevraagd werd, hoe men zich over zijnen vijand moest wreken, antwoordde hij: »daardoor dat men een zedelijk en deugdzaam mensch zij."

Seneka merkt zeer juist aan dat het een bestendig gebrek en eene eigenaardige kwade eigenschap der eergierigheid is nooit terug te zien.

Zeno zeide: »De gierigheid is gelijk een onvruchtbare zandgrond, welke met een onleschbaren dorst allen regen en dauw inzuigt, doch den bewoners geene nuttige planten levert."

Konden wij onze stamregisters volkomen vervolgen, zegt Seneka, zoo zouden wij bevinden, dat alle slaven van vorsten, en alle vorsten van slaven afstammen.

Toen Kleobulus gevraagd werd, waarom hij geene bevorderingen en eereposten zocht, antwoordde hij: »O vriend! zoolang ik mij bevlijtig ootmoedig te zijn, en de ootmoedigheid beoefen, weet ik waar ik ben; maar wanneer ik rang en waardigheid najaagde, zoude ik vreezen mijzelven te verliezen."

Toen Darius Alexander twee duizend talenten aanbood, indien hij Azië gelijkelijk met hem wilde deelen, antwoordde hij: »De zarde kan geene twee zonnen en Azië geene twee koningen verdragen." Parmenio, een vriend van Alexander, zeide, toen hij de groote aanbiedingen van Darius gehoord had: »indien ik Alexander ware, ik nam ze aan." — »Dat deed ik ook," hernam Alexander, »zoo ik Parmenio ware."

Fabius Maximus zeide: »Hij die den laster vreest, is lafhartiger, dan die voor den vijand vliedt."

Toen Sokrates eenige smadende redenen werden aangebragt, die zich een ander omtrent hem achter zijn rug veroorloofd had, antwoordde hij schertsende: »Hij moge mij stokslagen geven, wanneer ik er niet bij ben."

Filippus van Macedonië zeide dat hij den redenaren van Athene dank verschuldigd was, omdat zij hem gelasterd hadden, want hij zoude zich door woorden en daden bevlijtigen, om hen tot leugenaars te maken.

Plato zeide, toen hij hoorde, dat eenige lieden beweerden dat hij een zeer slecht mensch was: »Ik zal zorg dragen, zoo te leven, dat niemand hen gelooven zal."

Antonius, de groote regent en wijsgeer, zeide: »Geen mensch is ooit daardoor ongelukkig omdat hij de bedrijven en den toestand van andere menschen niet navorscht; maar zulk een mensch is vooral ongelukkig, die zichzelven niet beschouwt, en den toestand van zijne eigene ziel niet in overweging neemt."

De wijze, zegt Seneka, is op alle voorvallen gevat; hij maakt zich het goede ten nutte en zegepraalt over het kwade; in het geluk verraadt hij geen vermetelheid, en in het ongeluk gevoelt hij geen vertwijfeling.

Wanneer men Anaxagoras den dood van zijnen zoon bekend maakte, zeide hij anders niets, dan: »Ik wist dat hij sterfelijk was."

De wijsgeer Bion zeide schertsende van den koning, die zich uit gramschap het haar met volle handen uitrukte: »Denkt dan die man, dat een stalen hoofd een middel tegen den kommer zij?"

Plato zeide van de lieden die zich door de hartstogten lieten beheerschen: »Zij zijn even als de menschen die op hunne hoofden staan: zij zien alles verkeerd."

Aristippus zeide, dat het eenige nut, hetwelk hij uit zijne wijsbegeerte getrokken had, daarin bestond dat hij duidelijk met al de wereld sprak, en haar zijn gevoelen over de dingen zeide.

Lykurgus heeft opgemerkt, dat de spitsvondige beschouwingen en al de verfijningen der wetenschappen alleen daartoe dienen, dat zij het verstand bederven, en het hart verergeren; waarom hij er weinig goeds aan toekende.

Een der Ouden, wien men tegemoet voerde, dat hij de filosofie voor zijne wetenschap uitgaf, daar hij nogtans derzelver waarde gering achtte, gaf ten antwoord, dat dit waarlijk filosoferen was.

Cicero plagt te zeggen, dat hij de welsprekendheid alleen als een sieraad voor den staatsman beschouwde, en dat de wijsbegeerte en rede het doel zijner poging als mensch is. Phocion werd om die reden Demosthenes voorgetrokken, dewijl zijne redenen bestendig met zaken waren opgevuld. Hij was spaarzaam in woordenpraal en rijk in vernuft.

Menschen zonder godsdienst, zegt Lactantius, zijn zoo verre verwijderd van geleerde filosofen te zijn, dat men hen niet eens voor redelijke menschen kan houden.

De ware wijsbegeerte, zegt Plato, bestaat meer in trouw, standvastigheid, geregtigheid en in de liefde tot onzen pligt, dan in groote bekwaamheid.

https://achterderug.nl

EGYPTISCHE SCHOOLMEISJES.

In Kairo, eene beroemde stad in Egypte, heeft eene engelsche dame, miss Whately geheeten, eene meisjesschool opgerigt. De arme kinderen groeijen anders zonder eenig onderwijs op, en vooral leeren zij niet wat haar noodig is te weten voor de eeuwigheid. Om te maken dat hare school goed wordt bezocht, geeft zij er ook onderrigt in het borduren; dit maakt dat vele ouders hunne dochters daarheen zenden, die anders in de diepste mohamedaansche onwetendheid en ongodsdienstigheid zouden gedompeld blijven. Die goede dame wordt in het onderrigt in het borduren bijgestaan door eene arme weduwe.

Eenige van die meisjes zijn Kopten, maar vele van haar zijn Mohamedanen van de armste klasse, die zeer slecht gekleed en morsig komen; maar nu kan men ze zien zitten rondom hare onderwijzeres Fatmeh met schoone handen en aangezigten. Zij leert haar ook uit den bijbel en eenvoudige boekjes de groote waarheden der zonde en der verlossing. De onderwijzeres is zelve eene ware geloovige, maar zeer schuchter van aard. Zij is zwak van gezondheid en wordt door hare ongeloovige ouders zeer gehaat. De taal die in de school gebezigd wordt, is het arabisch. De onderwijzeres spreekt deze taal en kan derhalve onder de leiding van miss Whately hare kinderen een goed begrip geven van de dingen die zij onderwijst.

T. M. L.

VOOR DEN ONDERWIJZER.

UIT DE OUDHEID.

De naaste weg tot rijkdom is, volgens de waarneming van Plato, niet in het vermeerderen van zijne begeerten gelegen.

Er was een klein landgoed van Aristippus afgebrand, en toen een zijner vrienden hem zijne deelneming in zijn verlies te kennen gaf, zeide hij: »Ik heb er nog drie overgehouden, en gij bezit er maar één in 't geheel; ik heb dus meer reden om uw wangeluk te beklagen, dan gij om het mij te doen."

Sokrates zeide, met betrekking tot de vergenoegdheid in tegenstelling van den rijkdom, het geluk in de verbeelding, dat zij de schat der natuur ware; want, zeide hij, zij geeft ons alles wat wij werkelijk noodig hebben.

Toen Kresus aan Solon vroeg wie in de gansche wereld gelukkiger was dan hij, antwoordde deze: „Tellus; want hij is wel arm, maar toch een eerlijk man, tevreden geweest met datgene wat hem het geluk verleende, en in een hoogen ouderdom gestorven."

Niets kan ongelukkiger zijn, zeide Demetrius, dan een mensch die geene droefheid gekend heeft.

Ik ben altijd van gedachten geweest, zegt Horatius, dat een vrolijk en welgemoedigd vriend zulk een groot geluk zij, dat het met niets anders dan zichzelven vergeleken kan worden.

Cicero plagt te zeggen, dat het geen geringer ongeluk voor den mensch zij, zonder vriend te wezen, dan voor eenen hemel geene zon te hebben; en Sokrates hield de vriendschap voor het zoetste bezit, en was van gevoelen, dat geen stuk lands meerder noch aangenamer vruchten kon voortbrengen, dan een waar vriend.

Toen Perikles door een zijner vrienden opgedragen werd, om hen in eene zaak van onregt te dienen, verontschuldigde hij zich, door te zeggen: »Ik ben vriend, zoo verre het 't altaar toelaat."

Diogenes zeide: »Wij hebben trouwe vrienden of bittere vijanden noodig."

Een vriend is niet verbonden deel te nemen in de dwaasheden van zijnen vriend, maar veel meer om hem er van af te raden, en wanneer hij het zoo verre niet kan brengen, hem, even als Phocion aan Antipater, onbewimpeld te zeggen; »Ik kan niet uw vriend en uw vleijer tevens zijn."

Het is beter, zegt Bias, tusschen twee vreemden, dan tusschen twee vrienden te regten; want men is zeker dat men zich onder de eersten den eenen tot vriend, en onder de laatsten den anderen tot vijand maakt.

Een romeinsch keizer gebood zekeren senator niet in den senaat te verschijnen, of, als hij er kwam, niet iets te zeggen, dat de keizer niet goedkeurde. Hierop antwoordde de senator, dat daar hij een senator was, hij in den senaat behoorde te verschijnen; en als hij daar was en bijv. raad moest geven, hij vrijuit behoorde te zeggen wat zijn geweten hem bevelen zou. »Dan zult gij sterven," hernam de keizer in woede ontstoken. — »Ik heb nooit beweerd onsterfelijk te zijn" was het antwoord. „Doe wat gij wilt, en ik zal doen wat mij voegt. Het is in uwe magt mij onregtvaardig ter dood te brengen, en in de mijne is het standvastig te sterven."

Farnaces zond Cesar eene kroon terzelfder tijd dat hij tegen hem rebelleerde; maar Cesar zond de kroon terug met deze boodschap: »Laat Farnaces eerst tot gehoorzaamheid terugkeeren, en dan zal ik de kroon bij wijze van erkenning aannemen." (Zoo wil God ook de kroon onzer belijdenis niet aannemen, tenzij wij die belijdenis door een daaraan geëvenredigd gedrag de kroon opzetten.)

Herodotus verhaalt eene geschiedenis aangaande eene stad die belegerd werd en in gevaar was van genomen te worden. De inwoners in grooten nood zijnde, namen lange touwen, die zij aan den tempel van hunne goden vastmaakten, welke op eenigen afstand van de stad stond, en maakten de andere einden aan de stad zelve vast. Hierdoor geloofden zij zich van de bescherming en de veiligheid te vergewissen die zij vooral noodig hadden. (Het gebed is gelijk aan die touwen. Door het gebed wordt de kracht van God aan 's menschen zwakheid vereenigd, en zijne magt ten behoeve van zijn volk verkregen.)

Toen Alexander de Groote de geheele wereld veroverd had, zat hij neder en weende, en niet lang daarna lag hij op mannelijken leeftijd te sterven. Hij beval dat als hij ten grave gedragen werd, men zijne handen onbedekt zou laten, om te laten zien dat zij l e d i g waren.

Kresus, de rijkste man van de wereld, had zich vóór zijn sterven zijn doodkleed laten maken, en toen hij ziek lag, liet hij een knecht zijn doodkleed op een staak door de straten zijner stad dragen, die al gaande moest uitroepen: »Dit is alles wat er van den rijkdom van Kresus overblijft."

Dionysius, die Plato aan zijn hof niet wel had behandeld, vreesde, toen deze vertrokken was, dat hij tegen hem schrijven zou, en zond hem iemand na met het verzoek zulks niet te doen. „Zeg aan Dionysius," antwoordde Plato, »dat ik niet eens tijd heb om er aan te denken."

Eens had Plato in toorn zijn hand opgeheven en een slaaf geslagen. Een vriend die eenigen tijd daarna bij hem kwam, vond hem onbewegelijk met uitgestrekten arm in zijne kamer staan. Op diens vraag waarom hij daar zoo stond, antwoordde de wijsgeer: »Ik tuchtig een slaaf van den toorn." Op een anderen tijd zeide hij tot een zijner slaven: „Ik zou u duchtig afstraffen, als ik niet toornig ware."

Toen een vriend van Plato dezen zijne verwondering te kennen gaf, dat hij zoo vlijtig studeerde en de studie tot zelfs in zijn hoogen ouderdom voortzette, en hem schertsend vroeg hoe lang hij dan scholier wilde blijven, antwoordde de wijze man: »Zoo lang als ik noodig heb, wijzer en beter te worden."

Confucius, de oude chinesche wijsgeer, zegt: »Men moet de wijzen navolgen en zich nooit door de moeijelijkheid van het werk laten afschrikken. Wanneer men het tot een gewenscht einde gebragt heeft, zal men ook voor al de moeite en bezwaren door een dubbel genoegen schadeloos gesteld worden."

»Geleerdheid geeft den gelukkigen eer, den ongelukkigen troost," zegt Lactantius. »Wie zou haar dan niet najagen?"

Antigonus, koning van Syrië, gaf aan eene vrouw, die zijn lot als hoogst gelukkig roemde, het volgende zeer merkwaardige antwoord: »Indien gij wist, vrouw! hoe vele rampen de diadeem eens konings bevat, zoo zoudt gij dien niet oprapen, al vondt gij hem op een mesthoop liggen."

De grieksche wijsgeer Xenokrates zeide, bij zekere gelegenheid, dat het hem somwijlen berouwd had, gesproken, maar nooit, gezwegen te hebben.

Onder de gevaarlijkste en verscheurendste dieren noemt Diogenes den lasteraar.

Men vroeg Epaminondas, wien zijner vrienden hij de meeste hoogachting toedroeg. Hij gaf hierop ten antwoord: »Zij moeten eerst allen overleden zijn, eer ik hierover mijn oordeel kan vellen."

Toen Diogenes een mensch zag, die, na het bedrijven eener misdaad bloosde, zeide hij: »Houd moed, mijn zoon! ik zie de echte kleur der deugd op uw aangezigt."

Sokrates zag door de gaten van den gescheurden mantel van Antistenes diens hoogmoedig en opgeblazen hart.

De beroemde Anakreon, die aan het hof van een koning een zorgeloos leven leidde, ontving eens van zijn vorst een aanzienlijk geschenk in geld. De vrees, dat het zou gestolen worden, beroofde hem van zijne nachtrust, en reeds aan den morgen van den derden dag bragt hij het geld aan den koning terug, met de woorden. »Ik begeer geen schat, die mij den nacht slapeloos doet doorbrengen."

Eene aanzienlijke vrouw die zich bij Cornelia, de huisvrouw van den Romein T. S. Gracchus, bevond, roemde hare eigene kostbaarheden en juweelen als de schoonste die er bestonden. Cornelia bragt haar bij hare kinderen, en zeide: »Ziedaar m i j n e juweelen!" Na den dood haars mans gaf zij aan hare kinderen zulk eene voortreffelijke opvoeding dat de Romeinen bij haar overlijden een standbeeld tot hare eer oprigtten, met het eenvoudige geschrift: »Aan Cornelia, moeder der Gracchussen."

Plato noemt hem wijs die niet toornig wordt wanneer hij bestraft, en die zich niet verheft wanneer hij geprezen wordt.

Hij is de beste en volmaaktste, zegt Plinius, die anderen zoo verschoont, alsof hij zelf dagelijks zondigde, en zich zoo voor de zonde wacht, alsof hij niemand verschoonde.

https://achterderug.nl

DE PARADIJSVOGELS.

(*Vervolg van blz.* 108.)

't Schijnt dat er bij de menschen een zucht is, om het wonderbare altijd nog wonderbaarder te maken dan het is. Althans bij dezen vogel schijnt men niet genoeg gehad te hebben aan zijne onovertreffbare schoonheid in bekleedsel; men heeft er nog heel wat bijgedaan.

In den regel koopt men deze vogels dood en dan altijd zonder pooten. De inboorlingen snijden deze pooten er af wanneer zij het dier opensnijden, om het te zuiveren en te laten droogen. Door deze omstandigheid is het sprookje ontstaan, dat het een vogel zonder pooten was, die altijd vloog en nooit rustte totdat hij dood nederviel. Hij zweefde, zoo zeide men, altijd in de lucht, gelijk de visschen dat in het water doen. Zij zouden zich dan ook al vliegende voeden met den geur en het honigsap der bloemen; al vliegende sliepen zij, of, waren ze eens al te moê geworden, dan hingen ze zich met de lange stuurvederen aan den tak eens booms op en rustten zoo voor een geruimen tijd uit. We zullen onzen lezers niet behoeven te zeggen, dat dit zoovele ongerijmdheden zijn, en dat men thans in Amsterdam en op vele andere plaatsen opgezette paradijsvogels met hunne eigene pooten aan 't lijf bij menigte zien kan.

't Is niet te betwijfelen of deze vogels zijn door sommige wilde volken godsdienstig vereerd geworden; ook daarnit blijkt dit, dat de heidensche priesters in die streken, waar zij gevonden worden, wonderkrachten aan hen toeschrijven. Zoo zeggen zij, dat hij, die zulk een vogel vangt vóórdat de zon hoog is, eenen gelukkigen dag te wachten heeft, terwijl het nadeelig zijn zou, indien men hem later op den dag ving; dat het een middel tegen sommige koortsen zijn zou, wanneer men dezen vogel gedroogd aan een bandje om den hals draagt, of wanneer men de slagvederen er van in de ooren steekt, zoo als de vrouwen dat in ons land wel met ringen in de ooren doen.

Ook speelt deze vogel eenen rol in de volksverhalen en overleveringen, die onder het volk in zwang gaan; maar altijd schijnen zij aan hem eene goede beteekenis te geven. Men bezigt hem nooit in die vertelsels om iets onaangenaams of iets kwaads voor te stellen. Uit al deze dingen blijkt het duidelijk, dat men voor den faaaijen vogel eene soort van eerbied gevoelt.

't Laat zich begrijpen, dat ze daartoe door de groote schoonheid van het beestje komen. Jammer maar, dat ze niet hooger opklimmen tot Hem, die aan dezen vogel zijne schoonheid en sierlijkheid gegeven heeft; maar dat is den mensch ook niet mogelijk, indien hij niet door hoogere openbaring dan die der natuur voorgelicht en bestuurd wordt. Dan eerst begrijpen wij wat het zeggen wil: »in uw licht zien wij het licht," zoo als de Heilige Schrift zegt. Eerst als wij uit die Schrift de heerlijkheid, de liefde en de genade van onzen God hebben leeren kennen, eerst dan krijgen de gewrochten van zijne hand voor ons hunne ware beteekenis; zonder deze blijven wij aan het uitwendige, aan de stof hangen, en deze beantwoordt onze vragen alleen zoover als onze zintuigen reiken, maar verder ook niet, en omdat onze zintuigen ons nooit tot den Onzigtbare kunnen brengen, zullen zij ook nooit voldoende zijn om ons te brengen tot die hoogte, dat wij boven het zinnelijke verheven zijn. En dat moet toch eens zóó met ons zijn of worden, zullen wij waarlijk gelukkig zijn. Want het zinnelijke zien wij elken dag voor onze oogen veranderen en vergaan; wij kunnen daar geene rust bij vinden; en aan rust heeft de mensch behoefte. Hij moet zich kunnen vasthouden aan iets, dat hem nooit verlaat. En dat blijvende is alleen in den Onwankelbare te vinden, die zich in Christus aan ons heeft geopenbaard, opdat wij door 't geloof in dien Zoon zijner liefde gelukkig en tevreden zouden leven met eene hope die niet beschaamt, door een geloof dat eenmaal in aanschouwen verwisseld wordt.

En daartoe kunnen niet alleen de schoone paradijsvogels, maar ook alle andere werken zijner vingeren ons aanleiding geven. Vergeten wij daarom ook niet, dat Hij, die de menschen het meest liefheeft, gezegd heeft: aanziet de vogelen des hemels!

U. H. J. v. L.

DE GODSDIENST VAN DE OUDE BEWONERS DEZER LANDEN.

Denkt eens na hoe treurig de toestand onzer voorouderen was! Zij kenden God niet. Duizenden en duizenden stierven, zonder ooit iets van Hem, zonder ooit iets van den lieven Heiland gehoord te hebben. Ik zeide u, dat zij afgodendienaars waren: wel is 't waar, dat zij in 't eerst geene tempelgebouwen of afgodsbeelden hadden, maar zij aanbaden toch de zon, de maan en de sterren, en zelfs het vuur. Voor deze voorwerpen wierpen zij zich neder in heilige bosschen, wier boomen nimmer mogten gekapt worden. Waarzeggers, die uit den loop der sterren of uit het bloed en de ingewanden van geslagte dieren de toekomst meenden te kunnen voorspellen, vonden bij hen het grootste geloof, en aan hunne uitspraken onderwierp het volk zich blindelings. Zij geloofden dat zij na hunnen dood, in eene zekere plaats, die zij W a l h a l l a heetten, uit de hersenpannen hunner verslagene vijanden lekker bier zouden drinken en spiegelgevechten houden. En dat was nu al wat zij van de zaligheid verwachtten! . . . Neen, dan leert ons Gods Woord eene geheel andere zaligheid kennen, niet waar, mijn lieve lezer? — De b a r d e n of zangers bezongen hunne heldendaden, en waren de voorgangers bij hunne afgodische eeredienst. Daarbij hadden zij nog eene soort van priesters van hoogeren rang, d r u ï d e n geheeten.

Afgoderij en bijgeloof gaan gemeenlijk met onwetendheid gepaard. Ook bij hen waren de allereerste beginselen van wetenschap onbekend. De kinderen der Friezen en Batavieren wisten van geen lezen of schrijven af, zoo min als hunne ouders. De vaders, lui, aan spel en dronkenschap verslaafd, lieten den veldarbeid aan de vrouwen en zwakke grijsaards over, verspeelden dikwijls de vrijheid hunner vrouwen en kinderen, of zij oefenden zich in den wapenhandel en voerden krijg: want de vredelievendheid was niet van duur, en de Friezen vooral waren twistgierig, en maakten van den krijg hunne hoofdbezigheid. En toen die volken kunsten en wetenschappen van de Romeinen en andere volken leerden, met welke zij in aanraking kwamen, ach! toen leerden zij van deze ook vele andere goden, alsmede afgodsbeelden kennen. Het werd er niet beter om; nu bogen zij zich voor hout en steen neder: zij wisten niet wat zij doen moesten om zalig te worden.

Neen waarlijk, zij wisten niet wat zij doen moesten, om zalig te worden. Zij offerden zelfs menschen: maar wat kon dit hun baten? Zij kenden de groote waarheid niet: »Daar is één God: die Hem aanbidden moeten Hem aanbidden in geest en in waarheid; — daar is ook één Middelaar Gods en der menschen, de mensch C h r i s t u s J e z u s; die in Hem gelooft, heeft het eeuwige leven" (1 Tim. 2 : 5; Joh. 4 : 24; 3 : 36). Hunne priesters de d r u ï d e n, waren even wreed als de priesters van M o l o c h. Deze leerden het volk, dat alle vaders van huisgezinnen de magt hadden over het leven en den dood hunner vrouwen, kinderen en slaven; dat de ziel na den dood in andere ligchamen overgaat; dat er bij buitengewone rampen menschen moesten geofferd worden; dat de krijgsgevangenen ter eere der goden, op het altaar gedood of levend verbrand moesten worden; dat er eene andere wereld is, en dat zij, die zichzelve doodden om hunne vrienden aldaar te vergezellen, eeuwig met hen zouden leven.

»Neen!" roept gij mij zeker toe, »neen, wij moeten het met u bekennen, dan leert de Bijbel ons geheel wat anders!" Het is zoo; maar vergeet toch niet dat die ongelukkigen geen Bijbel hadden. Het was toen »de tijd der onwetendheid." En als gij nu een Bijbel bezit, o! leest er dan ijverig in en bidt Godt dat Hij u wijs make tot zaligheid. . . . Maar hoort verder: ik heb u gezegd dat de d r u ï d e n even wreed waren als de priesters van M o l o c h. Dit zal ik u bewijzen. Op zekere tijden sloten deze priesters eene menigte kinderen op, in een uit teenen en stroo gevlochten, zeer groot afgodsbeeld, en dan staken zij dat beeld in den brand. Zoo werden al die kinderen op eens verbrand; want zij hielden het er voor, of ten minste zij beduidden de ouders dat dit den goden hoogst welgevallig is. De ongelukkigen geloofden dit; menigwerf gaven zij hunne slaven er bij, en somwijlen gebeurde het dat velen zich beijverden om zich zelve op die wijze aan de goden op te offeren, in de meening dat zij daarmede de zaligheid zouden verdienen. Honderden en duizenden zijn op deze wijze ter dood gebragt.

Hoe algemeen en diep ingeworteld de afgoderij niet alleen in ons land, maar ook elders in Europa geweest is, kunnen wij opmaken uit de namen, waarmede wij en andere Europesche volken nog de dagen benoemen. Deze zijn geene andere dan die van afgoden, van welke ieder op den naar zijnen naam benoemden dag bijzonder vereerd werd. Zondag heet dus naar den afgod de zon; Maandag, naar de maan; Dingsdag, naar Thuisko; Woensdag, naar Wodan, den god des oorlogs; Donderdag, naar Thor, of den moordenaar, den god des donders; Vrijdag, naar Friga, of Frija, en Zaturdag, naar Seater of Saturnus.

T. M. L.

VOOR DEN ONDERWIJZER.

UIT DE OUDHEID.

(*Vervolg van bladz.* 104.)

Het grootste goed, dat gij aan uwe stad kunt doen, sprak Epiktetus tot zijne medeburgers, is niet gelegen in het verheffen van de daken uwer huizen, maar in het verheffen uwer zielen. Het is veel beter dat groote zielen in lage hutten w o n e n, dan dat slaafsche zielen in hoog opgetrokken paleizen k r u i p e n.

De beroemde wijsgeer Krates zeide: »Indien ik kon, zou ik op den hoogsten top der stad klimmen en uitroepen: O, ellendige ouders! wat zwoegt en draaft gij om uw geld te vermeerderen, terwijl gij u zoo weinig bekommert over de opvoeding uwer kinderen! (Hoe velen, die christenouders heeten, maakt deze heiden te schande!)

Welke ondeugd heb ik heden afgelegd? welke zonde bestreden? en waarin ben ik beter geworden? Zoo moet men zichzelven dagelijks rekenschap afvorderende vragen. Dit voorschrift gaf Seneka, en hij voegde er bij: »Ik volg dit voorschrift en houd dagelijks rekenschap. Wanneer de nacht begint te vallen, herdenk ik mijn levensgedrag van den verloopen dag, en verberg niets voor mijzelven."

Wanneer het mogelijk ware, zegt Demokritus, dat het ligchaam de ziel voor zijn regterstoel kon doen verschijnen, wat zouden vele zielen, die hunne ligchamen van onmatigheid niet hebben teruggehouden, eene zware verantwoording hebben.

Sokrates zegt: »Heb acht op uzelven bij het gebruik van geestrijke dranken, en sta op vóór de wijn u bevangt. Wanneer de hersenen eenmaal door den wijn bedwelmd zijn, zijn zij aan een paard gelijk, dat den ruiter uit den zadel werpt."

Diogenes bij iemand te gast zijnde, en gedwongen wordende om wijn te drinken, nadat hij gevoelde reeds genoeg gedronken te hebben, nam den beker en stortte den wijn over den grond, daarbij zeggende: »Het is beter dat ik den wijn bederf, dan de wijn mij!"

De beroemde wijsgeer Simplicius deed dagelijks het volgende gebed: »Ik bid U, Heer, Vader en Leidsman onzer ziel, geef dat wij nimmer de waarde onzer natuur vergeten, en sta ons, die Gij tot vrijwerkende wezens gevormd hebt, in onze pogingen bij, om ons van ligchamelijke begeerten en onverstandige hartstogten te reinigen, opdat wij ze mogen leeren besturen, en, overeenkomstig de oogmerken der natuur, door middel van het licht der waarheid, gebruiken, ter verbetering van onze zielen en tot hare vereeniging met het hoogste Wezen. Eindelijk, o God! verwijder van de oogen van onzen geest alle duisternis, opdat wij beiden U en de menschen klaar mogen leeren kennen."

Het is niet waarschijnlijk, zegt Cato, dat de Natuur juist het laatste bedrijf van het menschelijke leven, gelijk een armhartig dichter, zou verwaarloosd hebben.

Gelijk niet alle wijn, zegt Cicero, van ouderdom zuur wordt, zoo worden ook niet alle grijsaards door hun ouderdom lastig.

Ook zegt Cicero: Alle menschen wenschen een hoogen ouderdom te bereiken, en zij beklagen zich als zij dien bereikt hebben."

Nog: »Gelijk wij den jongeling roemen die iets van den ouderdom heeft, zoo roemen wij ook den grijsaard, die iets jeugdigs bezit; en hij die zich hierop toelegt, moge oud zijn naar het ligchaam, maar met betrekking tot zijnen geest, zal hij het nimmer worden."

EEN VROLIJK GEMOED.

Ik hoorde eens een jong mensch tot iemand zeggen: »Uw gelaat is voor mij als de opgaande zon, want ik zie het altijd verlevendigd met een beminnelijk glimlachen dat mij verheugt."

Men ziet menschen wier leven in deze wereld heen kwijnt, als waren zij in eene gevangenis opgesloten. Alles maakt hen op het eerste oogenblik somber en gedrukt; zij houden niet op met zuchten en dag aan dag te klagen dat zij zoo weinig bezitten en worden bestendig gekweld door de vrees van te verliezen wat zij hebben. Zij zien altoos den slechten kant der zaken en kunnen nooit het tegenwoordige geluk genieten om het ongeluk dat zij voorzien. Dat is geen godsdienst; de godsdienst maakt het hart tevreden en wanneer hare groote en weldadige grondbeginselen in praktijk worden gebragt, is de mensch gelukkig in weerwil van zichzelven. De nijvere bij houdt zich niet op om zich te beklagen over de vergiftige bloemen en de doornachtige takken welke zij op haren togt ontmoet; maar zij gaat haren weg al gonzende voort, haren honig zoekende waar zij hem vinden kan, terwijl zij onbekommerd de plaatsen voorbijgaat waar die niet is. Oorzaken van klagen en misnoegdheid ontbreken in deze wereld niet, indien men geneigd is er zich bij te bepalen. De weg dien wij bewandelen is dikwijls hard en moeijelijk. Maar indien wij een vrolijk gemoed hebben en het hart geneigd is God voor al zijne weldaden te danken, zullen ons de vertroostingen op dezen weg niet ontbreken en wij zullen in vrede het doel van onze pelgrimschap bereiken.